RIJKS MUSEUM

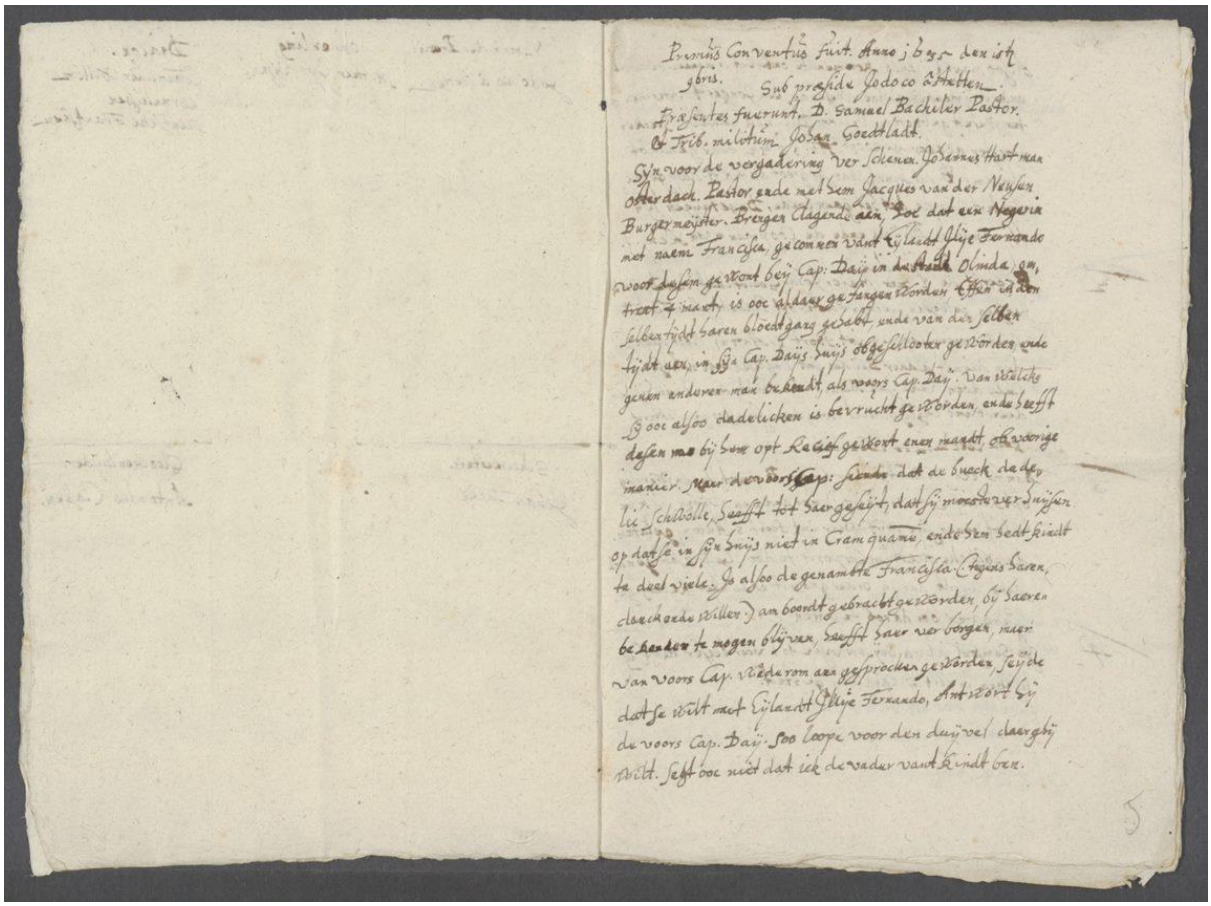

Notulen van de kerkenraad in Paraïba
Minutes of the Church Council in Paraïba

HERTAALD FRAGMENT:

Voor de vergadering zijn Johannes Hartman Osterdach. pastoor, en Jacques van der Neusen, burgemeester, verschenen. Ze brengen de klacht in van een “Negerin” Francisca, komend van het eiland Ilha Fernando, hiervoor vier maanden gewoond bij Kapitein Daey. Ze is daar gevangengehouden, is in die tijd ongesteld geweest en is in Kapitein Daeys huis opgesloten en heeft geen andere man gezien, als Kapitein Daey door wie zij dadelijk bevrucht is en heeft met hem in Recife een maand gewoond op de hiervoor beschreven manier. Maar Daey zag dat haar buik dikker werd en heeft haar gezegd dat ze moest verhuizen zodat ze niet in zijn huis zou bevallen en dat hem het kind toekwam. En zo is Francisca tegen haar dank en wil weggestuurd, ze wilde bij haar bekenden blijven en heeft zich verstopt. Maar Daey heeft haar wederom aangesproken en toen zei ze dat ze naar het eiland Ilha Fernando wilde. Toen antwoordde Daey: Loop naar de Duivel als je dat wilt en zeg ook niet dat ik de vader van het kind ben.

VOLGENDE PAGINA, NIET ZICHTBAAR OP TENTOONSTELLING:

Ze is toen naar het eiland gegaan en zij was 6 maanden zwanger en heeft drie maanden later een dochter gekregen, die door Dirk Jansen, de ziekentrooster daar is gedoopt in 1632 en de naam Elunam heeft gekregen. Het kind was al zo groot bij de doop dat het zelf kon lopen. De getuigen waren Hyronimus Baijva en de koopman van Renj.

ENGLISH TRANSLATION:

Johannes Hartman Osterdach, pastor, and Jacques van der Neusen, burgomaster, appeared before the [church] assembly. They submit the complaint of a 'Negress' Francisca coming from the island Ilha Fernando, and had spent four months with Captain Daey [in Olinda]. She was held captive there, was still menstruating at the time, was locked up in Captain Daey's house and did not see any other man than Captain Daey, by whom she was soon impregnated, and later lived with him in Recife for a month in the manner described above. But Daey saw that her belly was swelling and told her to move so that she would not give birth in his house but that the child belonged to him. And so Francisca was sent away against her will; she wanted to stay with her acquaintances and hid. But Daey spoke to her again and she said she wanted to return to the island Ilha Fernando. Daey replied: Go where the devil takes you, but tell no one that I am the father of the child.

NEXT PAGE, NOT VISIBLE IN EXHIBITION:

She then went to the island when she was six-months pregnant, and gave birth to a daughter three months later, who was baptized by Dirk Jansen, a comforter of the sick, there in 1632 and given the name Elunam. The child was already so big at the baptism that she could walk by herself. The witnesses were Hyronimus Baijva and the merchant van Renj.

TRANSCRIPTIE:

Primus conventus fuit Anno 1635 den 15
november. Sub praeside Jodoco Astetten
Praesentes Fuerunt D. Samuel Bachiler Pastor.
Et Trib. Militum Johan Goedtladt.

Sijn voor de vergadering ver schenen Johannes Hartman
osterdach. Pastor ende met hem Jacques van der Neusen
Burgemeijster. Brengen clagend aen, hoe dat een Negerin
met naem Francisca, gecommen vant Eylandt Ilije Fernando
voor desen gewont beij Cap: Daij in de stad Olinda om
trent 4 mant, is ooc aldaer gevangen worden Effen In den
selben tijdt haren bloedtgang gehadt ende van den selben
tijdt aen in sijn Cap. Daijs huijs obgeschlooten geworden, ende

genen anderen man bekendt, als voors Cap. Daij van welcke
sy ooc alsoo dadelicken is bevrucht geworden, ende heefft
desen me bij hem op t Recife gewont enen mandt, ob voorige
manier. Maer de voors Cap. Siende dat de bueck dade
lic schwolle, heeft tot haer geseijt dat sij moeste verhuijsen
op dat se in sijn huijs niet in cram quame, ende hem hedt kindt
te deel viele. Is alsoo de genambte Francisca (tegens haren
danck ende willen) am boordt gebracht geworden, bij haeren
bekenden te mogen blijven, heefft haer verborgen, maer
van voors Cap Wederom aengesprocken geworden, seijde
dat se wilt naet Eijlandt Ilye Fernando, Antwort hij
de voors. Cap. Daij Soo loope voor den duijvel daer ghij
wilt. Segt ooc niet dat ick de vader vant kindt ben.

VOLGENDE PAGINA, NIET ZICHTBAAR OP DE TENTOONSTELLING:

Alsoo naet Eijlandt komendte omtrent 6 maandenn bevrucht
ende drij manden aldaer Wesende, een jonges dochtercken
ter werelt gebooren, welcker Duijrck Janssen. Siecken
trooster aldaer gedoopt Ao 1632 ende genambt
Elunam. NB dit kindt was soo groot als ten H. Doop gepre
sentert wuerde dat het gaan conde. De getuijgen sijn
Hyronimus Baijva ende Coopman van Renj..